

Mönster i svensk YouTube-salafism

Datorassisterad metadataanalys som urvalsmetod i religionsvetenskapliga studier av videomaterial online

JONAS SVENSSON

ENGLISH ABSTRACT: *The presents article provides an exemplification of how to apply a computer-assisted method to analyze metadata in order to detect patterns and make informed, purposive selections in scholarly analysis of large sets of YouTube videos. The case chosen is that of YouTube channels which previous research has identified as being part of contemporary Salafi activism in Sweden. Using a recent survey of such activism (Ranstorp et al. 2018) as both a starting point and a contrast, the article applies computer-assisted methods of analysis on metadata for 6905 videos published on 13 Swedish YouTube channels, and shows how the application of such methods can be a useful first step in scholarly inquiry into a material that is at the same time rich in information relevant to the Study of Religions, and, due to its size, difficult to assess in full.*

DANSK RESUME: *I föreliggande artikel presenteras en tillämpning av datorassisterade metoder för att analysera metadata i syfte att finna mönster och göra rimliga, ändamålsenliga urval i vetenskapliga studier av stora mängder YouTube-videor. Fallstudien utgår från en uppsättning Youtube-kanaler som tidigare forskning har identifierat som uttryck för nutida salafistisk aktivism i Sverige. Som startpunkt och som kontrast används en nyligen publicerad översikt över sådan aktivism (Ranstorp et al. 2018). I artikeln tillämpas datorassisterade metoder i en analys av metadata för totalt 6905 videor publicerade i 13 YouTube-kanaler, och visar hur en sådan analys kan fungera som ett första steg i en religionsvetenskapligt orienterad studie av ett material som är på en och samma gång rikt på information och relevant som källa till kunskap om nutida religion, och, på grund av sin storlek, svårt att överblicka i sin helhet.*

KEYWORDS: *Salafism; Sweden; YouTube; Computer assisted analysis; Digital Humanities; metadata*

Nutida informationsteknologi har kraftigt ökat mängden av lättillgängligt material för studiet av religion i samtiden. Materialet är i själva verket så omfattande, och ständigt expanderande, att det stora problemet nu handlar om hur man på smidigast sätt samlar in, organiserar och gör relevanta urval ur detta material. Dessbättre för forskaren har det parallellt med expansionen av tillgängligt material utvecklats nya datorbase- rade metoder eller verktyg som underlättar processen. Dessa metoder blir också allt- mer lättillgängliga även för icke-specialister. Föreliggande artikel är ett stegvis upplagt exempel på hur sådana verktyg kan bidra till att lösa ett specifikt metodologiskt pro- blem i humanistisk forskning på religiösa material i en, potentiellt sett mycket rik källa till material: videodelningsplattformen YouTube (Burgess & Green 2009).

Ända sedan plattformen skapades 2005 har individer och grupper utnyttjat den möjlighet som YouTube erbjuder att producera eget material med religiöst innehåll. För en religionsvetare tillhandahåller YouTube en mängd vägar för studier. Det går att analysera innehåll i termer av rörlig bild, ljud och text i uppladdade videor från till exempel ett diskursivt eller estetiskt perspektiv. Handlingen att ladda upp (och för den delen plocka bort) material från en YouTube-kanal kan analyseras som religiös. Det kan också variera reaktioner från en publik på det material som laddas ner: tittande, betygsättning och kommentarer.

Trots att YouTube alltså tillhandahåller mängder av potentiellt intressant material har plattformen varit föremål för förhållandevis lite religionsvetenskaplig forskning. Kommunikationsvetaren Denis Bekkering föreslår att detta, delvis, har att göra med "the long shadow of televangelism research". Denna forskning har dominerat studiet av "religion media and culture", och styrts av uppfattningen att YouTube-videor, som ett medium, är essentiellt annorlunda mot TV-mediet (Bekkering 2019, 49). Det fram- går inte helt varför en sådan uppfattning om YouTube som essentiellt skilt från TV skulle haft denna effekt på forskningen.

Jag föreslår här en annan möjlig förklaring på varför forskningen om religion på YouTube är förhållandevis eftersatt. Problemet, som jag ser det, är framför allt meto- dologiskt. Den forskning som faktiskt finns har varierande sätt att närma sig materi- alet. Några studier är breda översikter, med syfte att inventera och kategorisera YouTube-innehåll som anknyter till ett specifikt ämne eller händelse (fx Al-Rawi 2017; Mosemghvdlishvili & Jansz 2013; van Zoonen, Vis & Mihelj 2010). Andra studier är begränsade till detaljerade innehållsanalyser av en mindre uppsättning videor om ett specifikt ämne, med en specifik person eller publicerades av en specifik grupp eller organisation (fx Hirzalla, van Zoonen, & Müller 2012; Pihlaja 2018; Warren 2020). Fo- kus ligger på olika aspekter av innehållet eller på olika former av metatext knutet till videor, såsom kommentarer eller andra former av användarespons.

Olika sätt att närma sig materialet innebär olika metodologiska utmaningar. I de fall studierna handlar om breda inventeringar och kategoriseringar med målet att nå generaliserbara slutsatser om förekomsten av ett specifikt tema på YouTube är det framför allt en fråga om att hitta rätt material. Det främsta problemet här är att i in- samling av data måste forskare i hög grad förlita sig på YouTube:s systeminterna sök- motor, antingen via gränssnittet på webben, eller via Googles YouTube API (Lomborg

& Bechmann 2014). I båda fallen är problemen desamma: sökresultaten genereras av en hemlig algoritm, och eventuell inbyggd skevhet är icke-transparent och därmed svår att parera.¹ Detta är dock inte det enda problemet. Nyckelordssökningar ger många (men samtidigt också av systemet begränsat) antal träffar som i sig måste bli föremål för ytterligare sampling (för några exempel på problematiken och mer eller mindre lyckade försök att hantera den, se Mosemghvdlishvili & Jansz 2013, 485; Svensson 2014; van Zoonen et al. 2010).

De metodologiska problem som tas upp i det som följer är lite annorlunda. Det handlar om fall där det först gjorts en avgränsning – antingen genom ett slumpvis urval, eller genom en mer målinriktad insamling – och en uppsättning videor har avgränsats för mer detaljerat studium. Problemet uppstår när den mängd material som samlats in fortfarande är så stort att ytterligare urval behöver göras för att en innehållsanalys ska ha en rimlig omfattning. Vissa videor behöver väljas ut, andra lämnas åt sidan. Frågan är hur man i sådana fall ska veta, och argumentera för, att urvalet av videor, eller grupper av videor, är mer relevanta än de som väljs bort? Hur undviker man att i dessa fall att styras i urvalet? Den osäkerhet som följer av en så kallad ‘ändamålsenlig samplig’ (*purposive sampling*) (Schreier 2017) av ‘den rätta’ videon eller videorna för mer detaljerad analys, och problemen att rättfärdiga urvalet, kan vara ytterligare en förklaring på vad Bekkering noterar är ett relativt underutnyttjande av YouTube-videor som material i religionsvetenskapliga studier.

Varje urvalsprocess av detta slag måste ha sin bas i någon form av översikt över helheten. Detta är inte helt lätt i fallet med YouTube-videor, om man jämför fx med ett omfattande textmaterial. Det senare kan skummas översiktligt, särskilt i fall då textmaterialet är välstrukturerat (rubriker, underrubriker, stycken). I de fall textmaterialet är digitaliserat finns också idag etablerade verktyg för datorassisterad ‘fjärrläsning’ (*distant reading*) (Moretti 2013), från enkelt bruk av sökfunktioner, till tillämpning av mer eller mindre komplexa algoritmer för textkategorisering och innehållsanalys (fx Rockwell & Sinclair 2016). Något motsvarande finns idag inte för YouTube-material. Det finns få vägar runt den tidskrävande processen av att faktiskt titta på videor från början till slut, även videor som i slutändan visar sig vara av marginellt intresse och värde för forskningsfrågan.

I det som här följer föreslår jag att även om det inte går att få en fullständig överblick utan att faktiskt titta på videor från början till slut, kan det finnas andra vägar att gå i de fall materialet är så omfattande att en sådan genomgång inte är möjlig, eller alltför tidskrävande. I detta flyttar jag fokus från videorna som sådana, och deras innehåll, till deras metadata.

Fallstudie: Analys av svensk salafistisk YouTube-aktivism

I följande exempel på hur metadata för YouTube-material kan användas för att göra ett ändamålsenligt urval använder jag som utgångspunkt och som kontrast det första

¹ För en analys av algoritmgenererad skevhet i YouTube-sökningar, se Moe 2019.

och hittills enda försöket att från ett bredare perspektiv kartlägga salafistisk aktivism i Sverige, där YouTube-material utgör en viktig primärkälla. Forskningsrapporten *Mellan salafism and salafistisk jihadism. Påverkan mot och utmaningar för det svenska samhället* (2018) är publicerad av svenska Försvarshögskolan och CATS-Centrum för asymmetriska hot-oh terrorismstudier. Den är framtagen på beställning från Myndigheten för Samhällsskydd och Beredskap (MSB). Huvudförfattare och ansvarig är den i Sverige välkände och i media flitigt förekommande terrorismforskaren Magnus Ranstorp. Han och hans medförfattare – Filip Ahlin, Peder Hyllengren och Magnus Normark – är alla verksamma vid Försvarshögskolan. Rapporten kommer hädanefter att hänvisas till som Ranstorp et al.

Denna text fungerar väl som utgångspunkt och kontrast eftersom (1) den ger en tydlig avgränsning av ett material (2) den möjliggör en jämförelse mellan vad som framstår som en i hög grad 'manuell' metod för urval och analys utan explicit nyttjande av datorassisterade metoder, och den här föreslagna metoden där metadata och datorkraft tillämpas som ett första steg.

Kort om salafism och salafistisk aktivism i Sverige

Fokus i Ranstorp et al. ligger alltså på salafistisk aktivism i Sverige, en företeelse som har rönt viss medial uppmärksamhet under senare år. Islamologiskt orienterad forskning har benämnt salafism som en "ny religiös rörelse" i framför allt sunnitisk islam (för en översikt och fallstudier, se Meijer 2009). Det är paraplybeteckning för en rad religiösa strömningar och grupper med vissa gemensamma särdrag. I en tidigare publikation har jag på en abstrakt nivå diskuterat dessa särdrag i termer av en "prototypisk salafism" (Svensson 2012). Till särdragen hör en stark orientering mot bokstavlig tolkning av de religiösa källorna, Koranen och kanske än mer hadithlitteraturen. Denna orientering mot bokstaven kombineras med en skepsis eller till och med fientlighet mot klassiska metoder i tolkning och mot etablerade tolkningstraditioner i de olika rättsskolorna. Ett nyckelbegrepp i salafism är 'renhet', både i lära och i praktik, en renhet som säkras genom en bokstavlig läsning av skrifterna och detaljerad tillämpning av Guds påbud som dessa uttrycks där. Lära och praktik som saknar direkt stöd i en bokstavlig läsning av källorna avvisas som illegitima innovationer, *bida'* (sing. *bid'a*). Andra, återkommande element i prototypisk salafism är en stark betoning på korrekt utförande av de föreskrivna religiösa ritualerna, men också en generell 'ritualisering' eller 'islamisering' av vardagen, där även de mest vardagliga sysslor kan bli föremål för religiös reglering, och därmed del av gudstjänst i snäv förståelse. Självbildningen är den av en utvald grupp, som står i kontrast inte bara till icke-muslimer, utan också till muslimer som inte är salafister, och därmed är religiösa avvikare i tro och praktik.

Den starka betoningen på att i detalj följa vad man menar är korrekta islamiska trossatser och praktiker, ofta i kombination med direkt opposition till, aktivt avvisande av och fientlighet mot värden i det dominerande samhället kan vara förklaringar till varför salafism, som en specifik form av islamisk aktivism, har rönt uppmärksamhet

som udda och avvikande, inte minst när den uttryckts i en icke-muslimsk social kontext. Detta är fallet också i Sverige, där man kan hävda att salafism i mångt och mycket blivit synonymt med islamisk religiös extremism, också potentiellt våldsam extremism, och därmed också som ett hot mot samhället (Henningsson 2019).

Forskning om salafistisk aktivism i Sverige är begränsad. Det finns studier av salafistiska grupper baserat på deltagande observation (Dogan 2012), innehållsanalys av salafistiska budskap leverat i predikningar eller på digitala plattformar (Olsson 2017; 2018), analys av missionsstrategier (Sorgenfrei 2021) liksom forskning om svensk salafistisk aktivism på webben (Svensson 2020). Det mesta av forskningen har haft formen av begränsade fallstudier. I detta avseende skiljer Ranstorp et al. ut sig. Rapportens ambitioner är att ge en allmän överblick över salafistiska miljöer i Sverige, deras karaktär och deras möjliga roll när det gäller att påverka svenska muslimer.

En kortfattad översikt över Ranstorp et al. (2018)

Det är svårt att samla in primärmaterial om salafistisk aktivism i Sverige. Dels är grupper slutna, dels finns hos grupperna en, kanske berättigad, misstänksamhet mot utomstående och deras motiv. Forskning i form av deltagande observation och intervjuer kräver, förutom tillit från informanter, omfattande formell etikprövning då forskningen inbegriper insamlande av känsliga uppgifter om religiösa övertygelser. Förmodligen är detta skälen till att rapporten i hög utsträckning bygger på andrahandskällor. Dessa tar sig dels formen av tidigare forskning, nyhets- och debattartiklar och blogginlägg från engagerade samhällsmedborgare som kritiskt granskar salafism. Men författarna har också samlat in sekundärdata via intervjuer med anställda inom offentlig sektor rörande dessas professionella möten med salafistiska aktivister. Ett mycket begränsat antal salafistiska aktivister har intervjuats, och data från dessa intervjuer används sparsamt.

Den främsta formen av primärdata i rapporten är hemsidor och sociale media. I detta spelar YouTube, och framför allt en uppsättning salafistiska YouTube-kanaler en framträdande roll. Rapportförfattarna specificerar inte den totala mängden YouTube-material som har analyserats. Referensen är till "hundratals videor" (Ranstorp et al. 2018, 53). I texten framgår att det är totalt 12 kanaler som har valts ut, av vilka två inte längre är tillgängliga.

Det finns ingen direkt information i rapporten om urvalsprocessen eller närmare beskrivning av analysmetoden. När det gäller den senare skrivs endast kortfattat att "materialet har till viss del analyserats utifrån den kvalitativa textanalysens principer om systematiserande undersökningar" (s. 54). Analysen av YouTube-filmerna har två mål: att "klargöra tankestrukturer hos de studerade aktörerna, där deras budskap förstås genom det salafistiska ramverket" samt att "klassificera innehållet i budskapen genom att placera innehållet under en lämplig sammanfattande rubrik". Det innehåll som främst intresserat författarna är "de budskap som utmanar demokratiska fri- och rättigheter" (s. 54).

Från de tolv nämnda kanalerna väljer författarna ut fyra vars innehåll de klassificerar efter tre kategorier: "religiösa budskap", "levnadsregler/råd", och "politiska

budskap”, och ger andelen av videor i varje kanal som kan placeras i endera kategori (Ranstorp et al. 2018, 114–115, 118). Det förs ingen diskussion om vad exakt det är i en videos innehåll som gör det rimligt att placera den i endera kategorin.

Ambitionen att “klargöra tankestrukturer hos de studerade aktörerna” begränsas i rapporten till att sammanfatta och citera innehåll ur 26 videor från främst i tre kanaler. Det finns ingen uttryckt motivering till varför just dessa 26 valts ut, men de passar alla mer eller mindre på beskrivningen “budskap som utmanar demokratiska fri och rättigheter”. I 25 av filmerna framträder någon av tre svensktalande salafipredikanter: Abu Muadh, Anas Khalifa och Bilal Borchali (även känd som SMS-Bilal) vilka får var sin avdelning i rapportens kapitel om “Sociala media, predikanter och budskap”. Rapportförfattarna beskriver återkommande dessa tre som både inflytelserika och kontroversiella. I rapportens engelska version beskrivs de som “the three most prominent preachers” (Ranstorp et al. 2019, 32).

Rapportförfattarna klargör att de inte ser de 26 videor som de valt ut som representativa för svenskt salafistiskt YouTube-innehåll. Snarast det omvända. Författarna skriver:

Den absoluta huvuddelen av föreläsningarna är okontroversiella och håller sig till ortodoxa, bokstavstroga salafistiskt-inriktade religiösa budskap. Genomgången nedan berör de få tillfällen de [tre predikanterna] berört ämnesområden som kan tolkas vara kontroversiella ur ett demokratiperspektiv (Ranstorp et al. 2018, 113).

Den något kortfattade beskrivningen av arbetssättet indikerar flera nivåer av urval, men alla ter sig som i grunden manuella, och kanske också i hög grad betingade av ett sökande efter ett specifikt innehåll. Inget indikerar att författarna har gjort någon datorassisterad analys, och än mindre nyttjat den resurs som utgörs av de metadata som Google erbjuder för alla videor på plattformen. Detta gör dock rapporten till en användbar kontrast i till det som här följer.

Insamling och organisering av metadata

Metadata om videor kan samlas manuellt in via YouTubes webmgränssnitt. Detta kräver dock ett besök på varje enskild videosida. För en mer automatiserad insamling finns det redan nu tillgängligt flera gratis mjukvaror. För denna artikel valde jag dock att skapa egen programkod för att anropa YouTubes så kallade application programming interface (API) och begära uppgifter. API:n är allmänt tillgänglig (även om den har vissa begränsningar när det gäller mängden förfrågningar) (Google 2021a).

Den 25 augusti 2020 samlade jag in metadata för videor på tio av de kanaler som nämns af Ranstorp et al., och som fortfarande var aktiva. Jag valde dock att utöka denna grupp av kanaler till att inkludera tre ytterligare, knutna till grupper vilka också nämns i rapporten, men utan att kanalerna i sig nämns eller analyseras. För var och en av videorna i de tretton kanalerna valde jag att ladda ner följande metadata: datum och tid för publicering, titel, beskrivning, ‘taggar’ (dvs nyckelord som definieras av användaren), längd, antal visningar, antal ‘gillanden’, antal ‘ogillanden’, och antal kommentarer.

Följande är en lista på kanalerna. Namnen på de kanaler som inte nämns i Ranstorp et al är kursiverade.

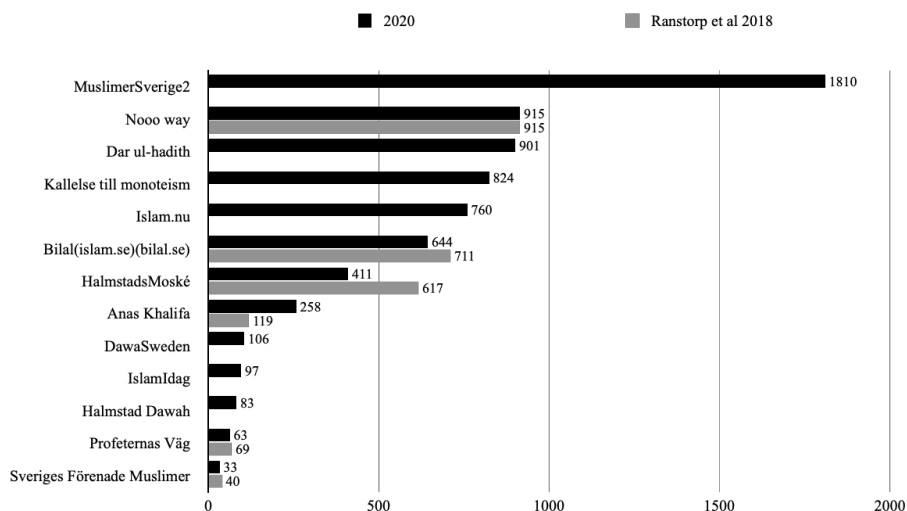
Namn	Beskrivning
Anas Khalifa	Kanal som drivs av den välkända och kontroversiella, Göteborgs-baserade predikanten Anas Khalifa (Ranstorp et al. 2018, 121).
Bilal(islam.se)(bilal.se)	Kanal som drivs av predikanten Bilal Borchali, också känd som "SMS-Bilal", baserad i Lund (Ranstorp et al. 2018, 118).
DawaSweden	Identifieras i Ranstorp et al som en kanal ursprungligen skapad av ovan nämnde Anas Khalifa (Ranstorp et al. 2018, 123).
HalmstadsMoské	Kanal knuten till en moské i Halmstad vid svenska västkusten. Innehåller många föreläsningar och predikningar av predikanten Abu Muadh (Ranstorp et al. 2018, 115).
Halmstad Dawa	I Ranstorp et al. nämns denna kanal endast som en Facebook-sida (Ranstorp et al. 2018, 117), men rapporten hänvisar till länkar till YouTube-videor (Ranstorp et al. 2018, 117 [n. 638]). Det är en underkanal till den större HalmstadsMoské.
IslamIdag	En personlig kanal tillhörande den kanske mest kända (eller ökända) salafi-aktivisten i Sverige, den nu avlidne Mikael Skråmo, också känd under flera muslimska namn (Ranstorp et al. 2018, 124). Skråmo dog som frivillig i strid för Islamiska Staten i Syrien 2014.
Kallelse till Monoteism	I rapporten nämns kanalen i förbigående som en metasajt, utan närmare beskrivning annat än att den har sin geografiska bas i Uddevalla i Västsverige (Ranstorp et al. 2018, 114).
Nooo way	Ytterligare en kanal som drivs av ovan nämnda Bilal Borchali (Ranstorp et al. 2018, 118).
Profeternas väg	Kanal som nämns i förbigående i Ranstorp et al. som tillhörande "en vän till Anas Khalifa", Omar El-Turk (Ranstorp et al. 2018, 123).
Sveriges Förenade Muslimer	Kanalen tillhör en organisation med samma namn. Organisationen förekommer flitigt i Ranstorp et al., men YouTube-kanalen nämns bara i förbigående, som innehållande videor med, bland andra, ovan nämnda Bilal Borchali och Anas Khalifa (Ranstorp et al. 2018, 123).
<i>Islam.nu</i>	Kanal kopplat till en grupp som i rapporten benämns 'Järva-salafisterna' efter det område i Stockholm där gruppen är aktiv. Gruppen nämns i rapporten (Ranstorp et al. 2018, 71, 139). Det gör även deras

	hemsida med samma namn som YouTube-kanalen. Den senare nämns dock inte.
<i>Dar ul-hadith</i>	En kanal kopplad till gruppen Maktab Darulhadith i Malmö, södra Sverige (Ranstorp et al. 2018, 42).
<i>MuslimerSverige2</i>	En föregångare till <i>Dar ul-hadith</i> . Namnbyte skedde 2016.

Analysen av metadata nedan har karaktären av det som medievetaren Nick Montfort har benämnt "explorativ programmering" (Montfort 2016). Konkret innebär detta ett kontinuerligt skapande, modifiering och tillämpning av programmeringskod för att söka ut och bearbeta information i den metadata som laddats ner. Programmeringsspråket Python är ofta använt inom området digitala humaniora, dels på grund av sin användarvänliga syntax och dels på grund av den stora tillgången till fritt tillgängliga och specialiserade så kallade 'bibliotek' med öppen källkod användbara för olika former av analys. I föreliggande fallstudie har den mesta av organiseringen och statistiska analysen av metadata gjorts med hjälp av kodbiblioteket Pandas (The Pandas Development Team 2020), som förenklar såväl statistisk analys som villkorsstyrda utsökningar av olika undergrupper i metadata. Andra kodbibliotek, liksom egenkonstruerad kod, har nyttjats för andra moment (textanalys of visualiseringar) och kommer att nämnas allteftersom de blir aktuella.

Kanalstorlek

Ranstorp et al. ger alltså statistisk för en del (om än inte alla) kanaler. En uppgift rör antalet videor i en kanal. Enligt de metadata som laddades ner den 25 augusti 2020 så innehöll kanalerna (inklusive det tre som lagts till) totalt 6905 videor. Figur 1 visar fördelningen, och i förekommande fall, och för jämförelse, de siffror som tillhandahålls i Ranstorp et al.:

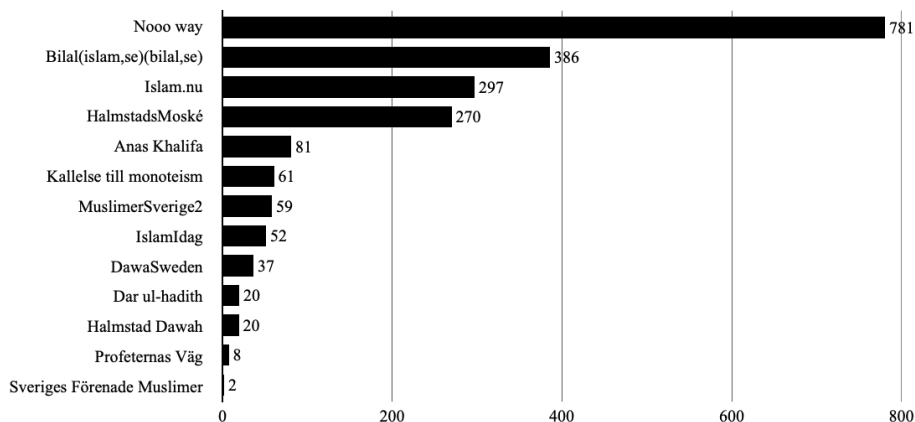
Figur 1: Antal videor för varje kanal. Notera att antalet 40 för Sveriges Förenade Muslimer är en uppskattning. Rapporten anger "över 40" (s. 123).

Det kanske mest iögonenfallande här är att videor i kanalerna Dar ul-hadith, MuslimerSverige2 och Islam.nu – vilka alltså inte nämns i Ranstorp et al. 2018 – tillsammans utgör mer än hälften av det totala antalet videor 2020. Om man begränsar sig till de tio kanaler som nämns i rapporten, uppgår det totala antalet videor 2020 till 3351. Om man jämför med de siffror som tillhandahålls i rapporten är det egentligen bara en kanal som uppvisar en notabel ökning, Anas Khalifa. Tre kanaler, å andra sidan, uppvisar en *minskning*. Är uppgifterna i Ranstorp et al. fel? Inte nödvändigtvis.

Skillnaderna illustrerar det kanske största problemen med att bedriva forskning på YouTube-material, och även på många andra former av webmaterial (Bekkering 2019, 52). Det är flyktigt och kan utan förvarning försvinna från offentligheten, vilket skapar problem att senare kontrollera och följa upp forskningsresultat. Talande i föreliggande fall är det faktum att endast 11 av de ovan nämnda 26 videor som utsätts för innehållsanalys i Ranstorp et al. fanns 2020 tillgängliga på YouTube. Resten hade helt enkelt plockats bort, eller snarare gjorts otillgängliga för allmänheten.

Det faktum att materialet inte är stabilt gör en typ av metadata mindre värdefull: datum och tid för publikation. Om metadata hade täckt in alla videor någonsin publicerade på en kanal, och inte bara de för tillfället tillgängliga, hade det varit möjligt att spåra utveckling över tid i publiceringsmönster, och identifiera till exempel perioder av mer eller mindre aktivitet. Det blir alltså inte möjligt givet materialets karaktär.

Antalet videor publicerade på en kanal är ett mått på en kanals storlek. Ett annat mått är den totala mängden material, mätt som den totala längden på de klipp som återfinns i kanalen. Medan information om antalet videor på en kanal är lätt tillgängligt via kanalens sida på YouTube, är det lite besvärligare att manuellt sammanställa totala spellängden. Det skulle kräva att man besöker varje videosida för att kontrollera längden och sedan summerar. Med tillgång till metadata är det en enkel och snabb operation. Figur 2 visar siffrorna, med total spellängd för videor i en kanal i timmar:

Figur 2: Total speltid, i timmar, för videor i respektive kanal.

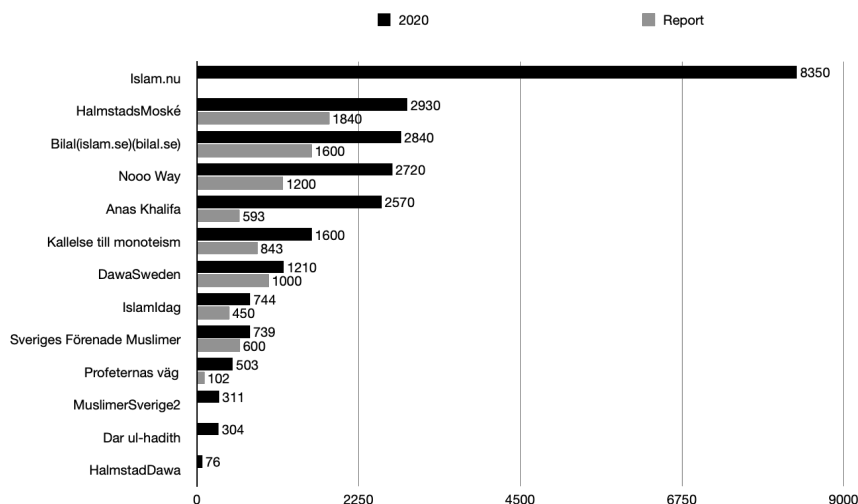
Den allra tydligaste skillnaden här, i jämförelse med det andra måttet på storlek, är att de tre största kanalerna i termer av antal videor (Kallelse till monoteism, Dar ul-hadith och MuslimerSverige2) inte längre intar topposition. De har alltså publicerat många videor, men dessa är (jämförelsevis) korta.

Båda storleksmått kan vara relevanta, men det är det andra måttet som ger en viss känsla för vad en heltäckande, manuell analys av videomaterial på en specifik kanal skulle innebära i termer av timmar spenderade framför skärmen. Måttet är också användbart för att ge en snabb bild om kanaler där någon form av sampling kan behöva genomföras.

Att mäta respons. Prenumerationer, visningar och gilla-markeringar

Ett rimligt kriterium för urval av videor för närmare analys är relativt intresse och popularitet hos tittarna. Det finns vissa delar av metadata (både vad gäller kanalerna som helhet och individuella videor) som kan ge en fingervisning i denna riktning.

Att bli prenumerant på en kanal, och därmed blir uppdaterad om när nytt material publiceras, är ett sätt på vilket en konsument av YouTube-material kan uttrycka intresse, och kanske också uppskattning. Detta material är enkelt tillgängligt via webbgränssnittet och anges också för en del av de kanaler som nämns in Ranstorp et al. Figur 3 är en jämförelse mellan de siffror som nämns i rapporten, och resultatet 2020:

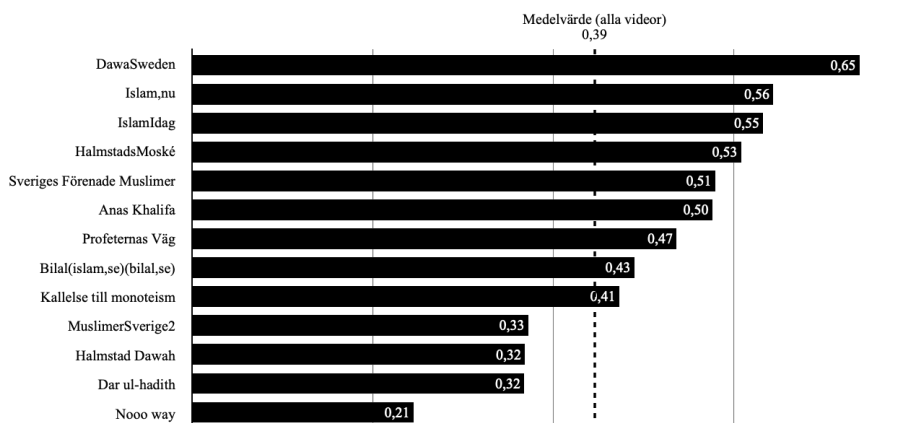

Figur 3: Antal prenumeranter. Angivna siffror för DawaSweden och Sveriges Förenade Muslimer i Ranstorp et al är inte exakta.

I alla fall där jämförelse är möjlig har det alltså skett en ökning av antalet prenumeranter. Detta var väntat, även om man kan notera ökningen har varit olika stor för olika kanaler. Två observationer kan göras. För det första är kanalen Islam.nu, som alltså inte nämns i Ranstorp et al., den kanal som har ojämförligt flest antal prenumeranter. För det andra är de två ytterligare kanaler som inte nämns, MuslimerSverige2 och Dar ul-hadith, trots sin storlek i termer av antal publicerade videor, kanaler med jämförelsevis få prenumeranter.

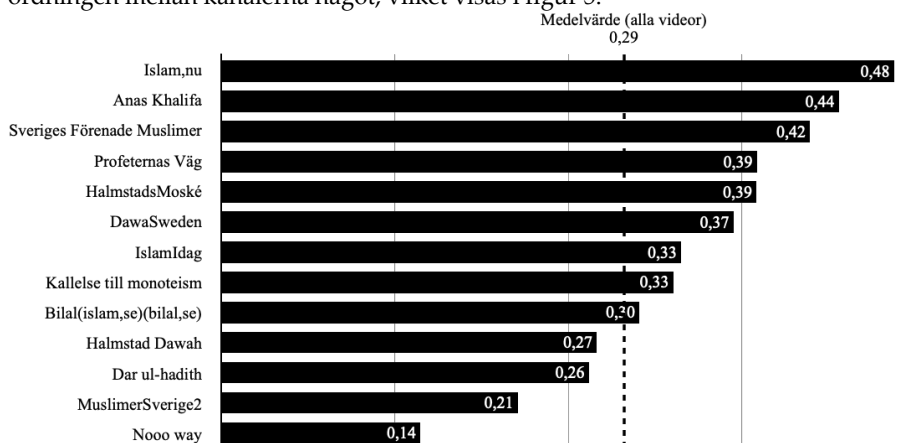
Den nedladdade metadatan gör det möjligt med en mer finkorning analys av intresse och respons, framför allt genom antalet visningar och antalet gillanden för videor. Antalet visningar kanske inte är en lika tydlig indikation i detta avseende som antalet prenumerationer. Gillanden, däremot, har en viss likhet med prenumerationer, men på videonivå.

Det totala antalet visningar för videor på en kanal säger inte så mycket, givet de stora skillnader som finns mellan antalet videor i olika kanaler. Ett centralmått vore mer passande. Om man jämför det aritmetiska medelvärdet och medianen för videor i var och en av kanalerna, visar det sig finnas stora skillnader mellan de två mått. Detta tyder på en skevhet, det vill säga att höga värden på enskilda videor höjer det aritmetiska medelvärdet så att det är mindre användbart som ett centralmått. För att reducera skevheten genomförde jag en så kallad logaritmisk transformering av antalet visningar för att motverka effekten av extremvärden. Sedan normaliserade jag värdet för varje video, så att detta varierade mellan 0-1, där 1 representerar värdet för den mest visade videon och 0 den minst visade. Värdet på alla övriga blir relativa till dessa två. Det normaliserade medelvärdet för antal visningar per video i var och en av kanalerna visas i figur 4:

Figur 4: Medelvärde för antal visningar(normaliserat) av videor i kanaler.

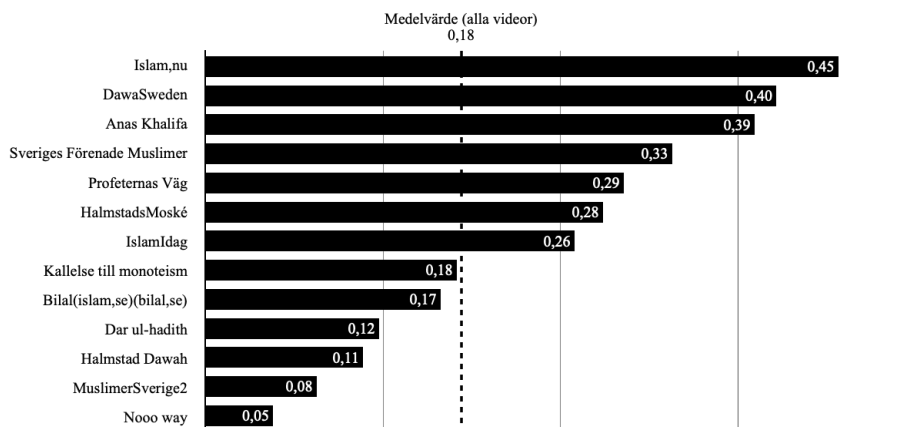
Den kanal som här hamnar i topp, DawaSweden, är också den kanal med de äldsta videorna, utifrån publiceringsdatum. I själva verket hör alla videor daterade före 2010 till den kanalen. Det är nog ett rimligt antagande att ju längre en video funnits tillgänglig, desto fler visningar har den kunnat samla på sig. Jag kontrollerade för detta genom att ta antal dagar som förflutit sedan varje video publicerats, normaliserade värdena (mellan 0 och 1) och kontrollerade för korrelation med antal visningar. Det fanns ingen tydlig sådan korrelation för alla 6905 videor. Dock fanns en tydlig korrelation ($R=0.45$) om man inkluderade endast de fem kanalerna med högst normaliserat medelvärde. I syfte att korrigera för tid förfluten sedan publicering som en möjlig faktor, delade jag det normaliserade värdet för visningar för varje video med det normaliserade värdet för hur länge videon funnits tillgänglig. Detta ändrade den inbördes ordningen mellan kanalerna något, vilket visas i figur 5:

Figur 5: Medelvärde för antal visningar(normaliserat) av videor i kanaler (justerat för tid förfluten sedan publicering).

Kanalen Islam.nu hamnar efter denna justering i topp, vilket också svarar mot dess position vad gäller antal prenumeranter. Eftersom korrelationen mellan tid förfluten sedan publicering och antal visningar inte var generell, kommer jag dock i det som följer att använda de ojusterade värdena för visningar.

2010 blev det möjligt att 'gilla' en video på YouTube. Liksom i fallet med prenumeration är gillandet en aktiv handling som indikerar uppskattning. Till skillnad från visningar så fanns här ingen korrelation mellan antalet gillanden och den tid som förflutit sedan publicering. Liksom i fallet med visningar, dock, fanns här en skevhet i fördelningen, som gjorde att en logaritmisk transformering var rimlig. Värdena normaliserades också. Resultatet redovisas i figur 6:

Figur 6: Medelvärde per kanal för antal gillamarkeringar (normaliserat) av videor.

Ännu en gång hamnar alltså Islam.nu i topp. Analysen av olika mått på intresse och popularitet indikerar alltså att för de videor vars metadata laddades ner den 25 Augusti 2020 har videor i kanalen Islam.nu en speciell position. Det går alltså inte att avgöra ifall situationen var densamma när materialet som ligger till grund för Ranstorp et al. samlades in, eftersom ingen motsvarande analys genomfördes då. Dock kan man hävda att om en motsvarande rapport, med syfte att kartlägga salafistiska miljöer i Sverige, skulle baseras på 2020 års siffror så skulle det vara berättigat att ägna denna kanal, och dess innehåll, särskilt intresse.

Man kan också – med reservation för det faktum att videor plockats bort från plattformen och med utgångspunkt i att intresse och popularitet är relevanta kriterier i en urvalsprocess – hävda att åtminstone tre kanaler som ägnas speciellt intresse i Ranstorp et al. alltså är rimliga val för närmare analys 2020: Anas Khalifa, HalmstadsMoské och IslamIdag. Kanske är Bilal(islam.se)(bilal.se) mindre så.

Oavsett vilket mått på intresse och popularitet som används – antalet prenumeranter, visningar eller gillamarkeringar – är det tre kanaler som återfinns i bottenkiktet: Dar ul-hadith, MuslimerSverige2 och Halmstad Dawah. De två första är, som nämnts ovan, i själva verket en kanal som bytt namn, och den tredje är en underkanal till den större HalmstadsMoské. En fjärde kanal, Nooo Way, intar sista plats när det gäller

visningar och gillamarkeringar. Den är också en underkanal, till Bilal(islam.se)(bilal.se), vilken har motsvarande antal prenumeranter, men får en högre placering med avseende på visningar och gillanden.

Precis som ovanstående analys av metadata kan användas för att rättfärdiga att en djupare innehållsanalys riktar uppmärksamheten mot vissa kanaler framför andra, kan den också användas för att motivera varför en sådan analys ägnar minde uppmärksamhet åt andra. Detta är naturligtvis beroende av forskningsfrågorna, vilka i sin tur kan genereras av analysen som sådan. I fallet med kanaler med bottennoteringar uppstår till exempel frågan: varför får dessa kanaler, där åtminstone tre rymmer ett mycket stort antal videor, så låga popularitetsmått?

Tillsammans varar de videor vars metadata laddats ner 2020 nästan 2100 timmar. Att genomföra en manuell analys av innehållet är grannlaga uppgift. Det går att göra ett slumpvis urval och basera en analys på detta, även om urvalet i sådant fall måste vara ganska stort. Den insamling, organisering och analys av metadata som gjorts i samband med föreliggande artikel kan istället ligga till grund för ett ändamålsenligt urval, baserat på olika kriterier såsom mest (eller för den delen minst) visade eller gillade videor, videor publicerade under en viss tidsperiod, eller i specifika kanaler, eller olika kombinationer av dessa kriterier.

Detta urval kan alltså göras, och rättfärdigas, utan att ta hänsyn till innehåll i videorna. Det finns dock, i den metadata som laddats ner, information som knyter an till innehåll, och som också den kan ligga till grund för andra former av ändamålsenligt urval. För att exemplifiera detta kommer jag, i det som följer, att använda mig av en reducerad uppsättning metadata, där jag exkluderar videor i kanalerna med bottennoteringar ovan. De fyra som således exkluderas (Dar ul-hadith, MuslimSverige2, Halmstad Dawah och Nooo way) rymmer sammanlagt 3709 videor. Exkluderingen leder till en kvarvarande uppsättning av 3196 videor.

Datorassisterad fjärläsning av videotitlar

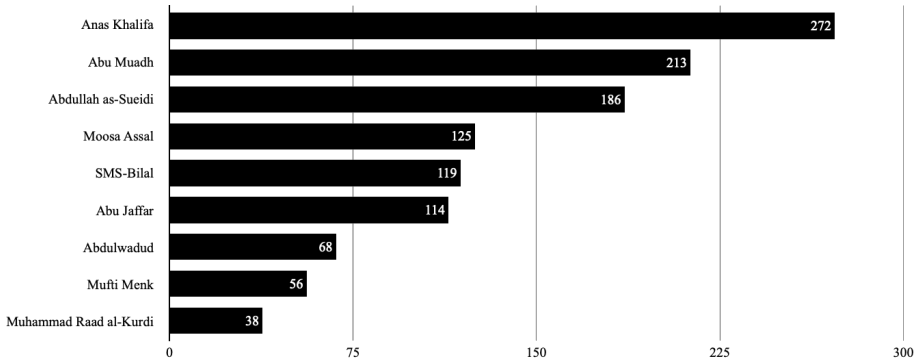
Som nämnts ovan innehåller metadata en del textinformation som uppladdarna tillhandahåller och som kan antas ha någon form av koppling till innehållet: videotitel, beskrivning och taggning. Av de 3196 videorna har 3183 unika titlar, det vill säga det finns ett mindre antal dubletter (även om videorna har unika identifikationsnummer, så kallade 'videoID'. Antalet unika beskrivningar är färre (1488) och antalet unika uppsättningar taggar ännu färre ändå (1094). Detta visar att samma beskrivning och taggar används för flera videor. För att gruppera videor kan beskrivningar och taggar vara användbara, men för den datorassisterade textanalys som här följer väljer jag att använda mig enbart av titlarna, som är bättre lämpade för att särskilja enskilda videor.

Jag har dessutom valt att analysera endast titlar som har inslag av text på svenska. Här använde jag mig av ett språkigenkänningsverktyg via Google Translate API (Google, 2021b) och viss manuell uppföljning av titlar vars text inte automatiskt identifierades som svenska. Detta reducerade den totala uppsättningen videor ytterligare, till 3055.

samt Raad Muhammad al-Kurdi. Denna uppsättning av tio namn kunde senare reduceras till nio, sedan Abu Dawud visade sig vara Abdallah al-Sueidis *kunya*.²

En enkel textsökning visade att endera av dessa tio namn återfinns in 1180 av de totalt 3055 videotitlarna. Figur 8 visar distributionen:

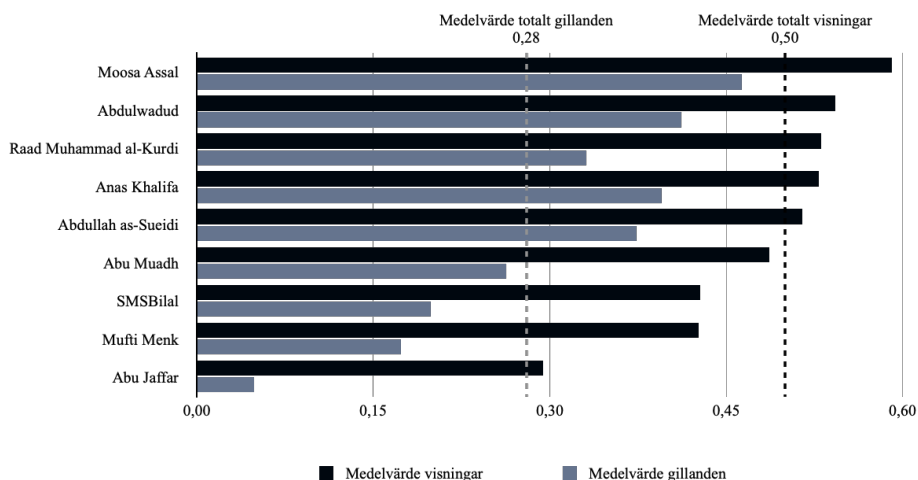
Figur 8. Antal videor i vilka de nio vanligast förekommande namnen återfinns.

Alla utom Raad Muhammad al-Kurdi är predikanter, och alla predikanter utom Mufti Menk är svenskar. Namnen Anas Khalifa och Abu Muadh återfinns i titlar på videor i fyra kanaler. Motsvarande för al-Kurdi och Abdulwadud är två. De återstående fem namnet återfinns endast i titlar på videor i en kanal: Islam.nu.

I detta läge verkar analysen av metadata visa att, vilket Ranstorp et al. också hävdar, Anas Khalifa och Abu Muadh är framträdande predikanter i en svensk salafistisk YouTube-miljö. Positionen för SMS-Bilal (Bilal Burchali) är inte lika framträdande, åtminstone inte med detta mått. Men det finns andra möjliga mått att tillgå. Figur 9 visar det (normaliserade) medelvärdet för antalet visningar och gillamarkeringar för videor som har något av de nio namnen i titeln. De vertikala linjerna visar medelvärdet för alla 3055 videor:

² Jag vill här rikta ett tack till professor Susanne Olsson vid Stockholms universitet för att hon gjorde mig uppmärksam på detta.

Figur 9: Medelvärden av normaliserade antal visningar och gillanden för videor med titlar innehållande utvalda egennamn.

När man tar antal visningar och gillanden i beaktande finner man att ordningen förändras. Videor med titlar innehållande fem av de nio namnen har ett medelvärde för visningar och gillanden som ligger över medelvärdet för samtliga videor. Bland dessa namn återfinns bara ett i den grupp av tre som Ranstorp et al identifierar som "de mest framträdande predikanterna" i Sverige. Tre namn återfinns endast i titlar på videor hemmahörande i kanalen Islam.nu, vilket återigen vittnar om att denna kanal har en speciell position i den svenska salafistiska YouTube-miljön. Om en närstudie av de mest framträdande predikanterna skulle genomföras på basis av denna analys, så skulle valet kanske snarast falla på Moosa Assal och Abdulwadud tillsammans med Anas Khalifa, än på Abu Muadh och SMS-Bilal.

En liten parentes: Raad Muhammad al-Kurdi framträder här också som det tredje namnet från toppen i termer av visningar och gillanden. Han är inte predikant, utan koranrecitatör. Hans namn förekommer endast i 38 videotitlar, men dessa har å andra sidan ett medelvärde på visningar och gillanden som ligger över det totala medelvärdet. Möjligen finns här ett mönster relevant att notera i relation till framför allt konsumtion av videor på salafistiskt orienterade kanaler. En sökning på titlar innehållande orddelarna "sura" eller "recitat" gav 297 träffar på videor. En manuell kontroll av metadata (titlar, beskrivningar och taggar) för dessa visade att majoriteten (238) var just recitationer av Koranen. Även om dessa inte behöver inkludera alla videor med recitationer är det en tillräckligt stor samling för att möjliggöra en preliminär slutsats. Medelvärdet för antal visningar är 0,57, jämfört med det medelvärdet för alla videor på 0,50. Medelvärdet för antal gillanden är 0,40, jämfört med medelvärdet 0,28 för alla videor. Man skulle således, preliminärt, kunna sluta sig till att recitationer av Koranen är ett allmänt uppskattat videoinnehåll på svenska salafistiska YouTubekanaler. I det som följer nedan har dessa videor med koranrecitation dock exkluderats, vilket reducerar den kvarvarande mängden videor till 2817.

ordet förekommer i, desto större blir ordet. Avstånd mellan noder, och förekomsten av kluster av noder, är ett resultat av tillämpning i algoritmen Yifan Hu.³

Vad kan man då dra för slutsatser utifrån denna visualisering? Först och främst visar den sådant som redan är känt, eller åtminstone förväntat, givet översikten ovan. Bland de mest populära videorna finner vi att en majoritet hör till kanalen Islam.nu, här representerad med ljusgrön färg. Värt att notera är att vissa ord verkar vara knutna endast till denna kanal. Detta gäller den översta ansamlingen av fem ord, tydligt distanserat från övriga. En slutsats här, vilket kan bekräftas genom en kontroll av rådata bakom visualiseringen, är att detta kluster representerar en grupp videor som ingår i en (populär) serie av videor med liknande titlar. Motsvarande är ett kluster till höger som hamnar lite vid sidan, en grupp videor med titlar som alla innehåller ordet "typografi". Detta speglar en serie videor med "konstfulla" animationer.

Ett möjligt *tematisk* kluster, med kopplingar till videor i fler än en kanal, framträder i nederkanten av grafen. Här samlas orden "berättelse", "profet", "historia" liksom delar av den vördnadsfulla formeln *tasliya* ("salam" och "alayhi" ["frid" och "över honom"]) som vanligtvis förekommer i anslutning till att profeten Muhammeds namn nämns. Tillsammans indikerar detta ett tema av tidig islamisk historia.

Det är föga förvånande att ord som "islam", "muslim", "profet" och "allah" har kopplingar till videor i samtliga kanaler. De är också ord som kan förväntas vara vanligt förekommande i vilken uppsättning videor med islamiskt innehåll som helst. Vissa andra ord, dock, kan kanske kopplas till det faktum att videorna hör specifikt till en salafistisk idétradition. Orden "ramadan", "fajr" (morgonbönen) och, möjligen mest av allt "påminnelse", och de mindre frekvent förekommande ord som återfinns nära dessa, såsom "fråga", "svar", "lektion" och "råd" svarar mot vad som är känt som centrala element i salafistisk ideologi och praktik: ett fokus på ritualer, och en betoning på hur viktigt det är att dessa ritualer utförs korrekt. Detta gäller särskilt de ritualer som kräver ansträngning och uppoffring. Möjligen finns här också en viss spegling av en självbild med utvald grupp rättrogna, med en roll och en plikt att informera (eller "påminna") andra muslimer om vad Gud begär av dem. Detta är naturligtvis spekulationer – eller mer korrekt hypoteser – baserade enbart på tolkning av visualiseringen ovan. Dessa kan dock utgöra startpunkten för en mer djuplodande analys av innehållet i en mindre, avgränsad och mer hanterbar grupp av videor, vilka visualiseringen identifierar som eventuellt tematiskt besläktade.

Titlarna innehåller begränsad information, och den utsträckning i vilken text i dem kan användas för en datorassisterad klassificering också av innehållet i videor, motsvarande en manuell innehållsklassificering, återstår att undersöka systematiskt. Det är osannolikt att den förra kan fungera fullt ut som ett substitut för den senare, men i fall där en manuell klassificering är omöjlig, eller åtminstone extremt tidskrävande, kan en datorassisterad analys av metadata (också i form av beskrivningar och taggningar) vara ett rimligt andrahandsval.

³ Gephi tillhandahåller även andra algoritmer för att visualisering av kluster och närhet och avstånd mellan dem, men alla producerade vid test liknande resultat. Jag valde att använda resultatet från Yifan Hu algoritmen eftersom jag bedömde den som mest estetiskt tilltalande.

Visualiseringen av ordförekomster i titlar på YouTube-videor ovan vilar alltså på ett begränsat urval. En viktig poäng – som vittnar om kraften hos en datorassisterad analys generellt – är att operationen kan skalas upp. Här har urvalet gjorts på basis av ett konstruerat popularitetsmått, men även andra urval av videor och ord kan enkelt göras, eller så kan hela uppsättningen videor bli föremål för motsvarande visualisering.

Slutord

Återkommande ovan har den datorassisterade undersökningen av YouTube-videors metadata, och slutsatser man kan dra från en sådan analys, ställts mot resultat redovisade i Ranstorp et al. Denna rapport tillämpade inte, åtminstone inte uttryckligen, motsvarande metoder vid inventeringen av tillgängligt material. En slutsats blir att om en motsvarande kartläggning, med utgångspunkt i de grupper som omnämns i rapporten, skulle gjorts 2020 hade det förmodligen varit rimligare att ändra fokus något i val av kanaler, personer och videor att studera mer på djupet.

Nu var dock inte det uttryckliga syftet med rapporten enbart, eller kanske ens primärt, att göra en sådan kartläggning. Rapporten, som producerats på uppdrag av en myndighet med ansvar för nationell beredskap, var uttryckligen ett sökande efter videor som är "kontroversiella ur ett demokratiperspektiv" att analysera på djupet. Annat, "okontroversiellt", innehåll, som även enligt rapporten utgjorde merparten, lämnades åt sidan. För en religionsvetare med ett bredare intresse för salafism som en "ny religiös rörelse" i islam, och bland muslimer i Sverige, så är även "okontroversiellt" innehåll intressant och värt att studera.

Denna artikel har visat hur enkelt åtkomlig metadata för YouTube-videor, i kombination med rudimentär statistisk analys, datorassisterad textanalys och nätverksanalys baserad på den senare, kan bidra till att lösa ett problem i religionsvetenskapliga studier av YouTube-material: hur man gör ett rimligt urval. Detta blir särskilt centralt då mängden videor är så stor att traditionella humanistiska metoder för tolkning och kulturell kontextualisering är orimliga att tillämpa fullt ut. I detta avseende är artikeln ett bidrag till det större fältet "digital humaniora" vilket erkänner värdet av både traditionell humanistisk forskning, och den potential som finns i den digitala tidsåldern att tillhandahålla både stora mängder av nytt och rikt material för studium, och metoder och verktyg för att ur detta material extrahera delar passande för närmare studier.

Som noterats ovan: urval ur materialet är betingat av forskningsfrågorna. Om man är intresserad av att teckna en något så när representativ bild av svensk salafistisk YouTube-aktivism är det till exempel rimligt att ställa frågor om vilka kanaler, predikanter eller teman som är mest populära. Men det kan också vara intressant att till exempel identifiera de minst populära videorna eller kanalerna och ställa frågor om varför dessa är marginaliserade. Den centrala poängen är att urvalet av vad i materialet som bör fokuseras inte kan göras innan någon form av preliminär analys har gjorts, och innan möjliga och rimliga urval diskuterats, och här menar jag att analys av metadata, likt den som genomförts i denna artikel, kan vara en nyckel. Vad mer är, en

sådan översiktlig analys kan visa på oväntade mönster och i sig generera nya forskningsfrågor som kan följas upp i mer djuplodande studier.

Datorassisterad analys av metadata är inte en ersättning för traditionella humanistiska tolkande och kontextualiserande metoder med fokus på en mindre, avgränsad mängd material. Däremot kan den vara till hjälp bland annat för att besvara på den ibland irriterande, men alltid berättigade frågan: "varför har du valt att studera X när du lika väl kunde valt att studera Y".

LITTERATUR

Anförda programvaror, kodbibliotek och onlineresurser

Gephi.org

2008–2017 Gephi (0.9.2). mjukvara, [<https://gephi.org>]

Google

2021a. Youtube Data Api. <https://developers.google.com/youtube/v3>

2021b. Google Cloud Translation. <https://cloud.google.com/translate/docs>

Loria, Steven

2020 TextBlob (version 0.16.0). [pythonbibliotek].

<https://textblob.readthedocs.io/en/dev/>

Mueller, Andreas

2020 WordCloud. (version 1.8.1). [pythonbibliotek]

https://amueller.github.io/word_cloud/

Pandas Development Team

2020 Pandas (version 1.2.0). [pythonbibliotek]. <https://pandas.pydata.org>

Rieder, Bernhard

2015 YouTube Data Tools (version 1.22) [mjukvara].

<https://tools.digitalmethods.net/netvizz/youtube/>

Annan litteratur

Al-Rawi, Ahmed

2017 *Islam on YouTube: Online Debates, Protests, and Extremism*, Springer.

<https://doi.org/10.1057/978-1-137-39826-0>

Bekkering, Denis J.

2019 "Studying Religion and YouTube", in: A. Possamai-Inesedy & A. Nixon, eds., *The Digital Social: Religion and Belief*, Walter de Gruyter GmbH & Co, 49–60.

<https://doi.org/10.1515/9783110497892-003>

Borin, Lars et al.

2016 "Sparv: Språkbanken's Corpus Annotation Pipeline Infrastructure", paper presenterat vid *The Sixth Swedish Language Technology Conference (SLTC)*, Umeå University, Umeå.

Burgess, Jean and Green, Joshua

- 2009 *YouTube: Online Video and Participatory Culture*, Polity Press.
- Dogan, Güney
 2012 "Moral Geographies and the Disciplining of Senses among Swedish Salafis", *Comparative Islamic Studies* 8 (1–2), 93–112. <https://doi.org/10.1558/cis.v8i1-2.93>
- Golub, Koraljka
 2020 "Automatic Identification of Topics: Applications and Challenges", in: Joacim Hansson & Jonas Svensson, eds., *Doing Digital Humanities: Concepts, Approaches, Cases*, Linnaeus University Press, 5–26.
- Henningsson, Martin
 2019 *Fundamentalist Separation or Extremist Indoctrination: Salafism in Contemporary Society. A Study of Preventative Practices' Adaptation to Salafist Radicalisation in Sweden* (Masteruppsats), Lund University.
- Hirzalla, Fadi., van Zoonen, Liesbet., & Müller, Floris
 2012 "How Funny Can Islam Controversies Be? Comedians Defending Their Faiths on YouTube", *Television & New Media* 14 (1), 46–61. <https://doi.org/10.1177/1527476412453948>
- Lomborg, Stine & Bechmann, Anja
 2014 "Using APIs for Data Collection on Social Media", *The Information Society* 30 (4), 256–265. <https://doi.org/10.1080/01972243.2014.915276>
- Meijer, Roel, ed.
 2009 *Global Salafism: Islam's New Religious Movement*, Columbia University Press.
- Moe, Hallvard
 2019 "Comparing Platform 'Ranking Cultures' Across Languages: The Case of Islam on YouTube in Scandinavia", *Social Media + Society* 5 (1), 1–10. <https://doi.org/10.1177/2056305118817038>
- Montfort, Nick.
 2016 *Exploratory Programming for the Arts and Humanities*, MIT Press.
- Moretti, Franco
 2013 *Distant Reading*, Verso Books.
- Mosemghvdlishvili, Lela & Jansz, Jeroen
 2013 "Framing and Praising Allah on YouTube: Exploring User-created Videos About Islam and the Motivations for Producing Them", *New Media & Society* 15 (4), 482–500. <https://doi.org/10.1177/1461444812457326>
- Olsson, Susanne
 2017 "Shia as Internal Others: A Salafi Rejection of the 'Rejecters'", *Islam and Christian-Muslim Relations* 28 (4), 409–430. <https://doi.org/10.1080/09596410.2017.1318545>
 2018 *Contemporary Puritan Salafism: A Swedish Case Study*, Equinox Publishing.
- Pihlaja, Stephen
 2018 *Religious Talk Online: The Evangelical Discourse of Muslims, Christians, and Atheists*, Cambridge University Press. <https://doi.org/10.1017/9781316661963>
- Ranstorp, Magnus, Ahlin, Filip, Hyllengren, Peder & Normark, Magnus
 2018 *Mellan salafism och salafistisk jihadism: Påverkan mot och utmaningar för det*

- svenska samhället*, Stockholm: Försvarshögskolan.
- 2019 *Between Salafism and Salafi-Jihadism: Influence and Challenges*, Stockholm: Swedish Defense University.
- Rockwell, Geoffrey & Sinclair, Stéfan
 2016 *Hermeneutica: computer-assisted interpretation in the humanities*, MIT Press.
<https://doi.org/10.7551/mitpress/9780262034357.001.0001>
- Schreier, Margrit
 2017 "Sampling and Generalization", in: U. Flick, ed., *The Sage handbook of qualitative data collection*, SAGE, 84–98.
<https://doi.org/10.4135/9781526416070.n6>
- Sorgenfrei, Simon
 2021 "Crowdfunding Salafism. Crowdfunding as a Salafi Missionising Method", *Religions* 12 (3), 209. <https://doi.org/10.3390/rel12030209>
- Svensson, Jonas
 2012 [2014]. "Mind the Beard! Deference, Purity and Ritualisation of Everyday Life as Micro-Factors in a Salafi Cultural Epidemiology", *Comparative Islamic Studies* 8 (1–2), 185–209.
 2014 "'ITZ BIDAHA BRO!!!! GT ME??' - YouTube Mawlid and voices of praise and blame", in: T. Hoffman & G. Larsson, eds., *Muslims and the New Information and Communication Technologies*, Springer Science, Vol. 24, 91–109.
https://doi.org/10.1007/978-94-007-7247-2_6
 2020 "Computing Swedish Salafism: An Example of a Digital Humanities Approach to Collecting, Organizing, and Analyzing Data on Web-based Salafi Missionary Activity in Sweden", *Journal of Religion in Europe* 1 (aop), 1–22.
<https://doi.org/10.1163/18748929-20201472>
- van Zoonen, Liesbeth., Vis, Farida & Mihelj, Sabina
 2010 "Performing Citizenship on YouTube: Activism, Satire and Online Debate Around the Anti-Islam Video Fitna", *Critical Discourse Studies* 7 (4), 249–262.
<https://doi.org/10.1080/17405904.2010.511831>
- Warren, Áine
 2020 "Altars for the Morrigan: The Legitimizing Agency of a Goddess in the Networked Flow of Authority of a YouTube Sub-Culture", *Journal of Contemporary Religion* 35 (2), 287–305.
<https://doi.org/10.1080/13537903.2020.1761632>

*Jonas Svensson, professor i religionsvetenskap med islamologisk inriktning, ph.d.
 Institutionen för kulturvetenskaper, Linnéuniversitetet*